

Redacția și Administrația:
Strada Timisorii Nr. 7.

TELEFON
interurban, local și comitatens
Nr. 20.

Adresa telegrafică:
„DRAPELUL” Lugoj.

→ Manuscrise nu se înapoiază ←

Serisori nefrancate se refuză.

DRAPELUL

Proprietar-editor: Dr. Valeriu Branisce.

ORGAN NATIONAL-POLITIC.

Redactor responsabil: Dr. Corneliu Jurca.

APARE:
MĂRȚI, JOI și SĂMBĂTĂ.

Prețul de abonament:

Pentru Monarchie: pe 1 lună 1 cor
pe 3 luni 3 cor. pe 6 luni 6 cor., pe
anul întreg 12 cor.; pentru România
și statele uniunii postale: 20 franci
pe an.

INSERTIUNILE

se acordează conform tarifului.

Un număr singularie 10 bani.

Lugoj, 27 Ianuarie (9 Febr.) 1905.

Misiunea contelui Andrassy pare a fi pe gătate. La adevărat nici nu mai are asupra cărei chestiuni să se «informeze», cel mult dacă se avântă la rolul de a face pe samsarul între Viena și coaliția opozițională.

Desvoltarea evenimentelor își are logica sa proprie și e cu greu a-i pune piedeci în cale fără de a ajunge din rău în mai rău.

Constituționalismul din Ungaria se poate asemăna cu organismul unui om bolnav, la care cele mai neînsemnate iritante produc complicațiuni incomensurabile. O mică blesare e floare la ureche pentru organismul sănătos, pe când pentru un organism bolnav poate fi izvorul unei serii nefârșite de complicațiuni periculoase.

Constituționalismul din Ungaria este un asemenea organism bolnav, care la cea mai mică adiere a unui vânt neprielnic cade greu bolnav la pat și medic trebuie să fie acela, care îi știe ajută de pe o zi pe alta, căci — până când e boala în oase — nu poate fi vorba de o însănătoșare definitivă.

S'a format o coaliție electorală a tuturor partidelor opoziționale din dietă în scopul de a trânti pe Tisza și a face nefăcută violența din făimoasa ședință a dietei dela 18 Novembre n. a. tr.

Coaliția și-a ajuns scopul. Tisza a căzut și despre susținerea concluzului forțat prin violență la 18 Novembre nu mai poate fi deocamdată vorba.

Și acum ce vedem? În loc să-și revină parlamentarismul în fire.

FOIȚA „DRAPELULUI”

Ornamentică națională.

— Album artistic reprezentând 284 broderii și țesături după originale țărănești, întocmit din încredințarea comitetului «Reuniunii agricole române» în Sibiu, de Dim. Comșa. —

— Dare de seamă —

De Poganelto.

== Foiță originală a «Drapelului». ==

II.

Elementul eminent conservator în sinul poporului român este femeia. Aceasta ne-a păstrat totul, ce constituie astăzi avutul nostru apucat din părinți: limbă, lege, poezie, povești, muzică, port, gust, datini, moravuri, cu un cuvânt totul ce ni-s'a transmis din bătrâni. Vorba «din băbălu» nu e numai batjocură senină, ci și indicarea de tot adevărată, că prin babe (femei în etate) se păstrează și transmit din generație în generație lucrurile din bătrâni.

La toate popoarele este așa, dar mai ales la noi Români, cari divizați în toate privințele un singur element conservator am avut în toate

după depărtarea cauzelor cari l-au neliniștit și cari au provocat coaliția partidelor opoziționale, vedem că a dat de o beleă și mai mare, la care nu s'a gândit nimeni mai înainte și mai puțin aceia, cari au provocat-o. E **criză de sistem politic și de guvernament.**

În fine nici aceasta nu este mizeria cea mai mare în o țeară cu regim parlamentar normal. Se întâmplă aceasta și în alte țeri, fără de a produce sguduiri așa mari interne. În Ungaria vedem contrariul: Din cauze nefirești rezultă efecte nefirești. Deși **majoritatea deputaților «aleși» stă pe baza transacției dela 1867, totuși a ajuns această transacție în criză serioasă.** Acesta este semnul cel mai invederat al boalei adânci, care roade la firul vieții sistemului parlamentar-representativ din Ungaria.

Și lucru curios! După ce s'au delăturat cauzele, cari au împins în opoziție o parte a deputaților, cari stau pe baza transacției dela 1867, în loc să se adune aceștia toți la un loc pentru a apăra baza lor comună de drept public, ajunsă în primejdie, vedem că **coaliția opozițională dăinuiește și mai departe** fără de a ști anume, că ce scop comun unește la un loc diferitele programe de drept public.

Luni s'a întrunit comitetul executiv al coaliției și Marți însași coaliția și ambele adunări au decis susținerea și mai departe a coalițiunii pe motiv, că «revindicațiunile» alegerilor încă nu sunt pe deplin asigurate.

Cari revindicațiuni? Până acum se știa numai, că coaliția reclamă

timpurile și între toate împrejurările: femeia română. Servească bărbatul român sub Turci, Muscali, Unguri, Nemți, Poloni și câți alți stăpâni s'au găsit în cursul vitreg al vremilor: femeia română a rămas aceeași, una și unitară pretutindeni și totdeauna.

Am avut ocaziune să cunosc mai de aproape, afară de poporul român din Ardeal, Bănat și Ungaria propriu zisă, încă și poporul nostru din Muntenia, Moldova, Bucovina și întru câțva și din Sârbia. Și cât de mari am găsit deosebiri între bărbații români din aceste diferite regiuni, pe atât de aceleași am găsit femeile noastre în toate aceste părți ale colțului de pământ locuit de Români. Ba mai mult, în diferitele clase sociale am găsit — pe lângă marea deosebire dintre bărbați — aceleași femeie română.

Un fenomen acesta, destul de important pentru a forma obiectul unui studiu special, pe care însă îl ating aici numai ca premisă pentru cele ce le voi spune mai la vale.

Pentru mine este fapt incontestabil, că dacă vom reuși să realizăm — eu sunt convins că vom reuși — unitatea culturală a tuturor Românilor fără privire la dezvoltare istorică și frontiere politice, apoi acest rezultat avem să-l mulțumim numai femeii române, căci numai femeia română este aceeași pretutindeni unde locuiesc Români.

capul lui Tisza și ștergerea concluzului forțat la 18 Novembre. Scopurile aceste sunt pe deplin realizate.

Când transacția dela 1867 este în pericol, se constituie o coaliție din elemente de tot contrare: din aderenți ai acestei transacțiuni și din adversari declarați. Presupunerea este aproape de mîntea omului, că o parte sau alta, sau poate amândouă, nu sunt sincere în privința bazei de drept public, pe care susțin că stau. Căci dacă e vorba a susține mai departe baza dela 1867, nu au ce căută în coaliție kossuthiști, ear dacă e vorba de a realiza — fie treptat, fie deodată — independența Ungariei, nu mai au ce căută în coaliție partidele cari stau pe baza transacției dela 1867.

Deși retace în comunicatele sale oficiale coaliția opozițională scopul direct al acestei coalizări politice — și nu electorale, cum a fost până acum — ies la iveală tendințele ei principale, cari sunt de o parte totală nimicire a partidului guvernamental de până acum și netezirea căii pentru formarea unui ministeriu din sinul coalițiunii.

Au și urmat tratative oficiale între contele Andrassy și comitetul executiv al coaliției. Rezultatul este necunoscut, căci participanții s'au legat cu cuvânt de onoare a păstra cea mai severă discrețiune.

Fără voie exclamă: Cum să schimbă lumea! Mai acum un an și mai bine, când pertractă făimoasa comisie de 9 la ușile închise, sbierau ca din gura șerpului actualii coaliți, că nu este ertat a face secret

Bărbații sunt în măsură din cale afară mare expuși influențelor împrejurărilor sub cari trăiesc. Sub steagul împărătesc se nemțesc — dovadă grănicerii —, la honvezi se dau pe un-gurie — probe avem înaintea ochilor —, același fenomen se repetă conform împrejurărilor în Rusia, Turcia, Bulgaria, Grecia, Sârbia, unde trăiesc Români în masse mai compacte. Femeia îi readuce la matcă și garantează creșterea suferinței în spiritul apucat din părinți.

Dacă astăzi ne plângem, că nu putem înfiripă o clasă de mijloc de industrieși — în accepția modernă — adevărată mai corect zis: Dacă ne plângem că ni-se pierd industrieși, pe cari îi creștem cu plan precis și jertfe însemnate, vina o poartă tristul fapt, că noi nu avem femei române pentru industrieși, cari — în parte covârșitoare — căsătorindu-se cu străine de neam și lege, se pierd pentru neamul și legea care i-a crescut.

Avem în mai multe orașe reuniuni de meserieși și sodali, cari relativ au crescut și evalificat un număr însemnat de tineri de diferite branșe. Și unde sunt aceștia? Majoritatea s'a pierdut prin căsătorii. Din case «domnești» nu capătă soții, dar nici nu le-ar fi de treabă și din case țărănești le sunt prea «proaste». Soția industriașului trebuie să aibă un anumit grad de cultură, adevărat gradului de cultură al

din trebile țerii. Și acum vedem pe cei coaliți făcând același lucru.

E vorba să se caute modalitățile, sub cari ar putea lua asupra-și coaliții frânele țerii și pare că misiunea lui Andrassy se și încheie cu această căutare. Va veni deci după Andrassy dl Francisc Kossuth la rând.

Evident că mai ales kossuthiști, numai dacă acată de cuiu (ca Coloman Tisza acum 30 ani) o seamă de principii, pot conta la ajungerea în fruntea afacerilor țerii.

Aceasta însă nu o pot face — vorba lui Caragiale — «gratis de geaba». Trebuie în schimb să facă și Viena concesii și va și face. Întrebarea este deci: De ce natură vor fi aceste concesii?!

Nu voim să cobim a rău, dar ni-e foarte teamă, că și de astă dată tot noi popoarele nemaghiare ale țerii vom plăti speșele înțelegerii, căci cât de avară este Viena, când e vorba a cedă vre-o prerogativă de a sa, atât de darnică este — durere — când concesionile se fac în sarcina noastră.

Vedem, că între postulatele coaliției tot mai mult se lămurește una și anume: **Introducerea limbii maghiare ca limbă de propunere obligătoare în toate școlile țerii fără deosebire de caracter.**

Și noi am ajuns apoi — cum zice Neamțul — din ploaie sub streșină. Am ajuns din primejdia amănată a proiectului lui Berzeviczy la . . . maghiarizarea en bloc a tuturor școlilor noastre.

Din aceste se vede, că noi deocamdată nu putem aștepta nici

bărbatului, ca să poată împărți cu acesta conducerea afacerilor, ba la caz de trebuință să-l știe chiar înlocui. Femeia aceasta ne lipsește. De aceea n'avem clasă de meserieși naționali — în accepția modernă — cu toate suțele și miile de «prelegeri» ce le facem despre «folosul» și «însemnătatea» diferitelor ramuri ale industriei. Excepție formează întru câțva numai meseriile tradiționale, cari sunt însă în totală decreștere. Și tot excepție formează Mărginencele și Săcelencele din Ardeal, precum și Oltencele din România, cari ne vor și cuceri de ne va ajuta Dumnezeu.

Am făcut această deviere numai să arăt cât de important este rolul femeii române în istoria rezistenței noastre naționale din trecut, precum și în lupta de cucerire ce ne așteaptă.

Femeia ne-a păstrat cântecul, poeziile, datinele, obiceiurile, credințele, jocurile, limba, legea și portul. La sunetele dulci ale lui «Nani, nani, pușor» ne-am împrietinit cu lumina zilei și bocețele femeii ne conduc la ultimul repaus. Nu este act mai important în viața poporului, la care să nu revină femeii rol conducător și — dacă am cunoaște precis istoria dezvoltării noastre — nu am găsi eveniment mai important în istorie, unde nu ar fi avut cuvântul femeia română. Acțiunea contra unirii din Ardeal a fost sutinată de femei —

un bine dela schimbările radicale ce sunt în curgere, ci din rău vom da tot în mai rău, căci — durere — noi suntem calul de bătaie al partidelor, cari ahtiază după putere.

Proiect de program pe seama partidului kossuthist. În ziarul oficial al partidului kossuthist «Budapest» publică deputatul Morit Szatmáry un articol, în care schițează probabilele pretenziuni ale partidului independist. Între aceste probabile pretenziuni sunt și următoarele: În reprezentarea exteroară trebuie să ajungă statul ungar la deplină expresiune; pe terenul administrației interioare trebuie asigurată curățenia vieții publice politice și completa independență politică a oficialilor de stat și administrativi; pe terenul cultural trebuie introdusă *instrucția maghiară în toate școlile din Ungaria, pentruca naționalitățile să-și însușească pe deplin limba maghiară.* Vom vedea, întrucât vor fi acceptate de factorii conducători ai destinelor țării pretenziunile exagerate ale lui Morit Szatmáry.

Criză ministerială în Sârbia. Ministerul Pasici, care abia 2 luni a stat la cârmă, a demisionat din cauza unor intrigi de Curte. Regele Petru a respins demisiunea.

Situația.

Momentul cel mai important pe arena politică e *susținerea coaliției opoziționale* în deplina ei integritate.

Comitetul executiv al coaliției opoziționale a ținut Luni ședință. Președintele Kossuth a constatat cu bucurie în cuvântul de deschidere, că coaliția opozițională a secerat la alegeri mare victorie.

A accentuat apoi Kossuth, că scopurile, pentru cari s'a înființat coaliția — deși rezultatele alegerilor sunt favorabile pentru partidele coalitate — sunt încă expuse la atacuri. Propune deci susținerea și mai departe a coaliției opoziționale.

Br. Desideriu Bánffy și contele Zichy Aladar au declarat, că primesc propunerea lui Kossuth și astfel s'a enunțat concluzul unanim, că coaliția va fi susținută.

A doua zi, Marți, s'a ținut conferința coaliției opoziționale pentru a ratifica concluzul comitetului executiv. Președintele Kossuth a accentuat moderarea înțeleaptă pe terenul pretenziunilor naționale.

probele sunt nenumărate —, Moții au fost resculați sub Horia și Iancu de femei, și dacă va deveni mai intensivă «activitatea» parlamentară, este cu neputință a se face fără de a pune femeia română în acțiune. Presemne avem în abundență.

Și femeii române avem să mulțămim clasicul conținut al Albumului artistic, despre care vorbim la acest loc.

Dar mă opresc aici... ca amabilul cetitor să nu mă bănuiască cumva, că m'a apucat vârtejul unui toast «pentru sexual frumos și gingaș». Nu! Sunt vulpe prea bătrână, decât să mă las așa ușor prins. Și îndată, mă rog, va urmă și cealaltă față a medaliei... căci medalie are două fețe.

Așa este femeia română — precum am indicat aici — până la un punct oarecare. Subliniez anume, că: până la un punct oarecare. Apoi urmează o săritură, pe cât de neînțeleasă pe atât de dureroasă.

Și aceasta este cealaltă față a medaliei:

Se pare, că firea conservatoare a femeii române admite numai o dezvoltare lentă și treptată. Orice săritură o scoate din «sărute». Evoluțiunea culturală a ultimei jumătăți de veac, rapidă și impetuoasă, din săritură în săritură ne-a scos din «sărute» și femeia română, care apucată pe panta culturii europene, a devenit peste noapte o străină, încât tipul secular al femeii — despre

Scopul susținerii coaliției opoziționale — zic toate ziarele opoziționale — este deoparte, ca guvernul următor să se formeze exclusiv din sinul partidelor opoziționale coalizate, de altă parte să se împedice restaurarea partidului liberal și dominațiunea acestuia.

Contele Andrassy a continuat pertractările cu membrii fruntași ai partidelor dietale și terminându-le a plecat eri la Viena ca să facă raport Regelui despre rezultatul misiunii sale.

Probabil Regele sosește mâne seară la Budapesta, ear poimâne primește pe Kossuth în audiență.

Fr. Kossuth a publicat într'o foaie din Viena o declarațiune, care e de mare importanță, după ce Kossuth e președintele celui mai puternic partid din dietă. Declarația e următoarea:

«Opoziția coalizată, împreună cu disidenții, a învins. Urmarea naturală și constituțională a victoriei ar fi un guvern de coalițiune, în care diferitele partide ar lua parte pentru ajungerea unor scopuri înainte hotărâte și strict definite, ținându-și fiecare partid separat nu numai principiile, ci și organizațiunea de partid.

«Astfel de guverne de coalițiune au existat și în alte țări constituționale.

«Între partidele coaliției opoziționale fiind în preponderanță uriașe partidul independist, această direcțiune independistă — conform oricărei concepții constituționale — trebuie să se valideze în anumite chestiuni, ce nu înseamnă nici o sguđuire, pentrucă partidul independist e partid tot așa de constituțional și loial, ca ori-care altul».

Kossuth spune apoi, că partidul independist ar fi obținut la alegeri și mai multe mandate, decât 165, câte a obținut, dacă nu trebuia să cedeze mai multe mandate celorlalte partide ale coaliției. Închee astfel:

«E consult, ca în Austria să se imprietinească oamenii cu ideia realizării principiilor partidului independist, din ce s'ar desvoltă pentru popoarele din Ungaria și Austria strânsă prietinie și iubire în locul concurenței de azi, care prietinie și iubire a existat în 1848, când pe fericitul meu tată, Kossuth Lajos, l-a primit poporul vienez cu însuflețire enormă și cu iubire, așa încât la glasul lui Kossuth Lajos s'a restabilit pacea între casa domnitoare și poporul vienez și a scăpat familia domnitoare din pozițiunea critică în zilele lui Martie, pentru care fapt tatăl domnitorului actual a mulțămuit lui Kossuth Lajos cu următoarele cuvinte:

care am vorbit mai sus — îl găsim încă numai în unghiurile ferite de săriturile desvoltării culturale în pas de asalt.

Femeia noastră modernă, dela dascăliță, notărășiță și preuteasă până la profesoară, protopopeasă și fișcăleșiță, a uitat cântecele din deli hora din sat, a renegat gustul fin al cusăturilor și țesăturilor de lângă vatră, s'a desvâțat de limba fermecătoare a părinților. Ba nici chiar de legea străbună nu se mai leagă așa strâns. Un fel de adiere cosmopolită, dacă nu chiar o predilecție declarată pentru străinism i-a ofilit sufletul nobil și puterea miraculoasă de conservare.

Femeia noastră modernă, dacă se ocupă de literatură, cunoaște mai bine pe Goethe, Musset și Carducci, decât pe bietul Alexandri sau Eminescu — pe cari îi știe încă după nume — dar de Logofătul Conachi, Văcărescu, Hri-zoverghi și Cârlova nu știe chiar nimic. Pardon, mă rog: Totdeauna onoare excepțiilor!

Reviste beletristice familiare — pentru cari mai ales femeile trebuie să constituie contingentul cetitorilor — nu au la noi viitor, deși femeile noastre — spre cinstea lor fie zis — cetesc foarte mult. «Familia» dela Oradea-mare, singura revistă mai veche familiară, se susține aproape numai pentrucă redactorul ei aduce cu o rară conștiințiozitate toate «hymen»-urile de pe rotogolul românesc. Celelalte reviste ce mai avem

— Haus Oesterreich wird Ihnen ewig dankbar sein! (Casa Austriei îți va fi dtale totdeauna recunoșcătoare!).

Turburările din Rusia.

Paguba cauzată la Varșovia în zilele de groază, când s'au dat lupte între muncitori și armată, s'au jefuit magazine, s'au spart ferestri etc., e de aproape patru milioane ruble.

În toate orașele mai mari din Polonia-rusească școlarii refuză a merge la școală. Studenții universitari din Varșovia au hotărât la o adunare a lor, să pretindă sistarea prelegerilor pe timp de 1 an, ca în acest interval să se poată introduce limba polonă ca limbă de propunere la universitate. Elevii din gimnazii și școale reale au declarat, că nu vor mai merge la școlile rusești. Toate școlile medii din Varșovia sunt închise.

În sate țărăni au smuls de pe casele comunale vulturul împărătesc și au de gând să nu mai subscrie nici un protocol oficios redactat în limba rusească.

Turburările iau dimensiuni tot mai amenințătoare. Numărul celor arestați în Varșovia trece peste 1000. În Lodz a avut loc Luni o nouă ciocnire sângeroasă între greviști și armată: un Cazac și un muncitor au fost uciși, 15 muncitori au fost răniți.

În orașul Wolkowysk 3200 rezerviști au jefuit magazinele de rachiu, vasele cu rachiu le-au dus cu sine și parte au băut rachiul, parte l-au vândut țărănilor cu preț de batjocură. Au fost sparte și jefuite 14 prăvălii. Cu ocaziunea acestor jafuri rezerviștii s'au luat la luptă cu o companie de soldați. Doi rezerviști au fost uciși, unsprezece răniți. Un colonel a fost maltratat de rezerviști. Rezerviștii au declarat, că ei nu se duc pe câmpul de războiu în Mangiuria.

Studenții dela academia militară de medicină din Petersburg au decis să nu mai meargă la prelegeri până în Septembrie.

Universitatea din Odessa a fost închisă.

Se vestește, că preotul Gapon a reușit să fugă din Rusia, unii zic că Gapon se află acum la Paris, alții zic că se află în Elveția, la Zürich.

Războiul ruso-iaponez.

Pe câmpul de războiu din Mangiuria a avut loc în timpul recent lupte mai mici. La 1 Februarie n. Rușii au înaintat contra pasului Wantseling,

se susțin — ca vai de ele — aproape numai prin public cetitor bărbătesc. Femeile ni-le-au cucerit insipidele «Leihbibliothek»-uri.

Așa suntem pe toate terenele. Chiar și la dans, arta de forță a damelor. Învățată precis și cu multă trudă «Boston», «Lanciers», «Pas de quatre», «La Tzarine», etc., pe când «Hațegana», «Ardeleana», «Lugojana», etc. le joacă toate la fel după chipul «Csárdás»-ului! Lucru foarte semnificativ. Suntem tocmai în carneal. Cine nu-mi crede, poftescă la vre-o petrecere «dansantă» de-a noastră și caute de va găsi grațioasele note distinctive ale fermecătoarelor noastre dansuri naționale. Să nu mai fiu Poganello de nu am dreptate!

Și așa suntem și cu broderiile și croșetările și cusăturile peste tot. Tocmai pe cum ne alungă sarbedele române și anostele cântece de operetă minunatele doine naționale, tot așa ne dripesc modelele din jurnalele străine de modă admirabilele motive ale gustului național.

Lipsește veriga, care să lege — așa zicând — femeia modernă de femeia istorică.

N'are de unde învăța broderiile naționale.

Școlile noastre sunt în privința aceasta infectate de spiritul străin. Spun aceasta anume, ca nu cumva să se creadă, că eu trag la îndoială priecerea femeii moderne pentru frum-

pentru a face recunoașteri, și au alunecat pe Iaponezi. A doua zi Rușii au încercat să ocupe singuri pasul, dar n'au reușit, pentrucă trupa iaponeză a primit ajutor de 6000 soldați, cu ajutorul cărora a respins pe Ruși. Din această luptă se vede, că Iaponezii sunt pregătiți să respingă atacurile rusești tot așa de bine la aripa ostică, ca și la Hunho și Sandepu.

În una din ciocnirile recente a fost rănit și generalmaiorul rus Dombrowski.

Alte știri referitoare la războiu sunt următoarele:

Generalul iaponez Matsumara, care a comandat trupa iaponeză în lupta plină de isbândă din jurul «colinei de 203 metri» în apropiere de Port-Arthur, a murit de apărindere de creeri.

Comandantul dela Port-Arthur, Stössel, a sosit la Colombo în călătoria sa spre casă și a fost interviewat de mai mulți corespondenți de ziare. Stössel a zis între altele, că în cassa fortăreței Port-Arthur se află la început 1¼ milioane ruble, ear la sfârșit se aflau numai 15 ruble. A mai zis, că a fost silit să capituleze.

Se știe, că generalul Grippenberg, care a comandat armata rusă în luptele dela Sandepu, nefericite pentru Ruși, a fost chemat la Petersburg și probabil va fi penzionat. Despre generalul Grippenberg se colportează următoarea telegramă, ce ar fi adresat-o el Țarului:

«Generalul Kuropatkin m'a dezonorat. În luptele recente eră armata mea în avantaj, succesul ar fi fost sigur, dacă ași fi primit ajutoare. În loc de ajutoare, am primit ordinul să mă retrag. Eu am spus atunci trupelor mele: «Dacă eu dau ordin de retragere, atunci împușcați-mă». Soldații mei nu m'au împușcat, dar eu sunt dezonorat».

Generalul Stössel sosește la 29 Februarie n. la Constantinopol, împreună cu 200 ofițeri ruși.

Informațiuni.

† Ioan Glavan, mult stimatul nostru concetățean, a încetat alaltăeri Marți din viață, în etate de 81 ani. Ioan Glavan a luat parte la luptele din 1848, iar dela restabilirea constituțiunii a fost aderent înfocat al partidului național român și naționalist din cea mai adâncă convingere. În mormântarea are loc astăzi la orele 2¼. Odihnească în pace!

Seratele tinerimei române din Lugoj. Sâmbătă seara va avea loc proxima serată literară-muzicală a tinerimei române din Lugoj în pavilionul otelului «Concordia». Începutul la orele 9 seara.

sețile creațiunilor seculare ale poporului român, ci pentrucă vreau să subliniez, că tocmai precum nu are ocaziune să învețe literatură națională și jocuri naționale, nu are de unde învăța nici cusături naționale. Doar nu poate merge la sate să învețe dela «vecine», cum învață femeia istorică!

Învățătoarele noastre de lucru manual denaturează cu sistem gustul sănătos național. Ian priviți odată la examene indispenzabilele lucrări expuse ale elevilor și căutați lucruri neaș românești. Veți vedea berechet de «tișlaifere» și «hozenștraifere», dar cămașă cu pușori ba! La sat ca la oraș!

Și asta e o nenorocire! Efectul dezastruos se poate vedea în comunele, cari au avut parte de școală în lucru manual femeesc.

Cât ne-am depărtat de popor voiu să mai ilustrez cu un singur exemplu de tot caracteristic și foarte actual.

Grație exemplului suveran al poetei Regine Carmen Sylva, a devenit pitorescul nostru costum național «salonfähig» și pe lângă toată bunăvoința totuși nu străbate la noi. Două-trei costume la o petrecere e nota medie!

De ce?! Să vă spun secretul, la care poate mulți nu s'au gândit. Femeia modernă nu știe îmbrăcă costumul de aceea nu-i șede bine. Femeia modernă e pierdută fără jurnal de modă și croitoreasă. Iar pentru costumul național adevărat nu există nici una nici alta!

Omagiu dlui Iulian Ianculescu. Duminecă și-a ținut «Krassoer Sparkassa» adunarea generală a XXV-a, cu care ocaziune s'a desvâlit în mod solemn portretul dlui Ioan Ianculescu director executiv al acestui institut înfloritor dela fondare până la împlinirea unui sfert de veac de existență. Dl Alexe P a t t y á n s z k y a rostit discursul festiv, zicând între altele, că soarta institutului a fost legată dela început și nedespărțit de numele d-lui Iulian Ianculescu, care a promovat în cea mai mare măsură dezvoltarea institutului. Munca onestă și virtuțile d-lui Ianculescu au îndemnat pe conducătorii actuali ai institutului să eternizeze și în privința exterioară numele d-lui Ianculescu prin pictarea și desvâirea portretului D-sale în sala institutului. Acționarii și oaspeții prezenți au aclamat și felicitat călduros pe ven. serbătorit, iar dl Iul. Ianculescu — acum director onorar al institutului — a mulțumit adânc emoționat. Ne alăturăm și noi din sinceră inimă la șirul acelor, cari felicitează pe venerabilul nostru fruntaș octogenar din acest incident solemn. Dumnezeu să ni-l țină încă mulți ani sănătos și vesel în mijlocul nostru.

† **Metropolitul Sebastian din Scopia** (Ūsküb), în Macedonia, a încetat Luni în 6 Febr. din viață.

O căsătorie princiară... cu accidente. Fiica a treia a regelui belgian Leopold, princesa Klementina, voește să se căsătorească cu principele Victor N a p o l e o n, pretendentul tronului francez, dar regele Leopold nu vrea nici decum să-și dea consimțământul la această căsătorie. Princesa Klementina a și plecat din Belgia, unde tatăl ei îi face multă supărare, și s'a dus la Nizza, de unde a scris tatălui său, că nu se va mai rentoarce acasă, până ce el (regele) nu-și dă învoiala la căsătoria ei cu prințul Victor Napoleon. Dacă regele nici după aceasta nu-și va da consimțământul, părechea logodită deja, Klementina și Victor Napoleon, îl va sili pe calea legii pe regele Leopold a aprobă căsătoria lor.

Băile Erculane în administrația statului. Vestitele Băi Erculane, situate în comitatul nostru, au fost luate în administrația statului dela arendașul de până acum «Temesi Agrar Takarék-pénztár». Ministrul Tallián a dispus, ca inspecțiunea regnicolară a băilor să ia asupra-și conducerea balneologică a băilor, iar întreprinderile industriale și comerciale, ca hotelurile, prăvălii și restaurante, să fie date la întreprinzători privați. Erariul va face și unele inovațiuni în Băile Erculane, anume va mări salonul de cură (această lucrare e preliminară cu 26 000 coroane) și va zidi și un nou otel, cu 42 000 coroane.

Femea modernă îmbracă tot atât de neîndemânic costumul național — care ar trebui în urma firii costumului să se potrivească fiecăreia — ca și țeranca «foalele» domnești.

Lipsește veriga!
Și această verigă ne-o dă pentru cusături și gust național peste tot «Albumul artistic». Eu cred, că mai ales damele noastre, ca mai pricepătoare, vor rămâne încântate de frumusețile fără păreche, conținute de acest album. De aceea nu este ertat, ca acest album să lipsească din școalele noastre și din casele mai cu dare de mână. Pe masa din salon — și care Român n'are «salon»! — nu se poate închipi o decorație mai potrivită, decât acest «Album artistic».

Studiarea acestui album trebuie să corecteze devierile de gust provocate prin cultul servil al străinismului și neglijarea bogăției naționale.

Iată deci de ce am zis, că dela apariția acestui album avem să datăm renașterea gustului național.

Cultura doar nu e dușmanul însușirilor nobile și generoase. Din contra, prin cultura adevărată trebuie să se potenteze aceste însușiri. Iar progresul național residă tocmai în cultivarea avutului strămoșesc.

Governorul Varșoviei înveninat. O știre senzațională s'a răspândit în toată lumea, anume că generalul Certcow, guvernorul Poloniei rusești, trage de moarte. Se susține, că bucătarul guvernorului a pus otravă în mâncare, ca să ucidă pe guvernor la porunca revoluționarilor. Știrea nu e încă nici confirmată, nici desmintită.

Atentat senzațional în Finlanda. Locotenentul Alexandru G a d d s'a dus Luni la procuratorul senatului finlandez I a h n s s o n sub pretextul unei afaceri și a dat mai multe pușcături asupra procuratorului. I a h n s s o n lovit de 3 gloanțe a căzut mort. Un polițist secret naval, la auzul pușcaturilor, în odaie și pușcă de mai multe ori asupra locotenentului G a d d rându-l la picior. G a d d a voit să fugă, dar abia a făcut câțiva pași și a căzut la pământ fără simțire, în urma ranei grave, ce a primit. Fiul procuratorului, venind și el în ajutorul tatălui său, a fost rănit la picior de un glonț, slobozit de G a d d. Cauza acestui atentat senzațional nu e încă clarificată.

Amenințare cu moarte la adresa Țarului. Duminecă a aflat Țarul în palatul său din Țarskoje-Selo pe padiment o epistolă închisă, scrisă în limba franceză. În epistolă se spune, că 12 bărbați au hotărât să ucidă pe Țarul pentru sângele vărsat în 22 Ianuarie pe stradele Petersburgului, și că unul din cei 12 a sosit deja la Petersburg să ducă în deplinireuciderea Țarului. Epistola a produs mare spaimă în palat. E o enigmă, cum a ajuns epistola în palat. S'a pornit cercetare severă și s'au luat dispozițiuni extinse pentru apărarea Țarului contra vre-unui atentat.

Teatru în Reșița-montană. Reuniunea rom. de cânt și muzică din Reșița-montană aranjează Duminecă la 12 Februarie 1905 st. n. în localitățile «Căminei române» reprezentațiune teatrală împreună cu concert și dans. Program: I. Teatru: «Balul mortului», comedie într'un act de V. A. Ureche. II. Concert: 1. «Resunet dela Crișana» de Vidu, cor mixt. 2. «Iar când fraților...» de Costescu, cor mixt. 3. «Fetița din Toscana» de Gordigiani-Vidu, cor mixt. Urmează dans. Începutul la orele 8 seara. Prețul de intrare: Membrii reuniunii au cu familiile lor intrare gratuită. Membrii solvesc: Rangul I de persoană 1 cor. 20 bani, rangul II de persoană 1 cor., loc de stat 60 bani. În pauză se va jucă tombola.

Concert în Selbăgel. Corul bisericeii gr.-or. române din Selbăgel aranjează Duminecă în 30 Ianuarie v. (12 Febr. n.) 1905 (seara de sf. Trei Ierarhi) concert cu următorul program: 1. «Moțul la drum», cor bărb. de I. Vidu. 2. a) «Ispita», poezie de G. Coșbuc, decl. de Pavel Rusu. b) «Decebal cătră popor», poezie de G. Coșbuc decl. de Dimitrie Opriș. 3. «Puișorul», cor bărb. de I. Costescu. 4. «Vlăduțul maichii», monolog prelat de Ispas Rusu. 5. «Hora nouă», cor bărb. de Stefu. 6. «Țiganul la târg», dialog de I. Suci predat de Ioan Țiru și Romulus Domăneanțu. 7. «Auzi valea», cor bărb. de I. Vidu. 8. «Cuvânt de închidere», rostit de * * *. După concert urmează dans.

Bal filantropic în Blaj. În ziua de Trei-Sfinți (12 Februarie n.) va avea loc la Blaj bal românesc filantropic. Venitul curat este destinat pentru «Fondul studenților morboși». Începutul la orele 8 seara. Prețul de intrare: de persoană 2 cor. Suprasolviri se primesc cu mulțămintă și se vor cuită pe cale publicistică.

Maghiarizări de nume. D. Roșu din Lugoj și-a maghiarizat numele în Rozsa. I. Velceleanu, gendarm în Poiana-rotundă, și-a maghiarizat numele în Virág. Se pot lua de mână cu ovreași «patriotici», cari își maghiarizează numele cu droaia.

Demonstrațiune socialistă contra Țarismului în... Budapesta. Duminecă a avut loc la Budapesta un mare meeting socialist. Socialistul Kardos a ținut un discurs, în care a zis, că numai în Ungaria și în Rusia are să se mai lupte poporul pentru cele mai elementare drepturi. Când oratorul a descris teribilele măceluri din Petersburg și Var-

șovia, mulți au erupt în blăstem și injurături contra Țarului și guvernului rusesc. Oratorul a prezentat o rezoluțiune, în sensul căreia adunarea își exprimă față de tirănia Țarismului disprețul său, iar față de revoluționarii ruși simpatia sa. Cu toate că comisarul prezent de poliție a protestat contra rezoluțiunii de dispreț contra domnitorului unui stat amical cu Ungaria, rezoluțiunea a fost primită unanim.

Accident. Dl primpretore al Reșiței, Bela D'Elle V a u x, luncând de pe scara șopului de fân, a căzut pe pavagiul curții, suferind blesuri atât de grave, încât va fi mai multă vreme legat de pat.

Grevă uriașă. Pe când greva generală a lucrătorilor la minele de cărbuni din ținutul Ruhr (Germania) e pe cale a încetă și pe când și grevele sângeroase din Rusia dispar rând pe rând, o nouă grevă uriașă a început: greva generală a lucrătorilor la minele de cărbuni din Belgia. Până acum numărul greviștilor e de 40.000. Ce pagubă enormă aduce asupra țării o astfel de grevă, își poate oricine închipui.

Îngropat de viu. Un tată crudel din Messina (Italia) și-a îngropat de viu acum 14 ani pe propriul său fiu. Crima oribilă abia acum s'a descoperit, aflându-se în hotarul orașului scheletul unui tinăr. După ce s'a constatat numele tinărului, tatăl barbar a fost luat de seurt și a recunoscut crima fioroasă.

Mașina de zburat. Un tinăr electrotehnic din Lyon, G a r d e t, a construit o mașină de zburat și a făcut experimente cu ea. Câtva timp a funcționat de minune mașina, dar mai târziu a refuzat serviciul. G a r d e t a căzut dela înălțime de 30 metri, dar din fericire s'a ales numai cu o rană ușoară.

Mulțămintă publică.

Primind din incidentul decedării neuitatului nostru soț, respective ginere și nepot Petru Popescu, fost preot în Văliug, numeroase semne de condolență, ne este cu neputință a exprima fiestecăruia în deosebi mulțămintele noastre. Rugăm deci pe această cale pe toți, cari din incidentul acestei grele lovituri ce ne-a ajuns au nuzuit a ne mângâia, precum și pe toți cari prin prezența lor au dat iubitelui nostru răposat ultimul onor; în special pe Prea on. domn protopresbiter Filip Adam, care a binevoit a pontifică la înmormântare, precum și pe venerabila preoțiune azistentă, — a primi cordialele noastre mulțămiri. Dumnezeu să-i scutească de asemenea grele cercări.

Nicolinț, 23 Ianuarie 1905.

Jalnica Familie.

VARIETĂȚI.

Prețul locului la masă. Un milionar american, așa numitul «regele șuncilor», a vizitat o baie din Germania, ca să-și cureze stomacul inbuibat. El dete chelnerului dela restaurant 100 coroane, ca să-i mijlocească loc la o masă cu un principe englez, cu care voia să lege cunoștință, având americanul o fată de măritat. Când veni prânzul, se văzu americanul la un capăt de masă, celalalte locuri toate erau ocupate. «Nu ți-am dat 100 cor.» — zise el chelnerului — «ca să-mi faci loc cât de aproape de principele?» «Ba da, dle.» — răspuse chelnerul — «dar principele mi a dat 200 cor., ca să te pun câ. de departe de el».

Dela primăria orașului Lugoj.

Nr. 12720 adm 1905.

Publicațiune.

În înțelesul §-lui 50 al art de lege XII ex 1894 sunt prin aceasta toți proprietarii provocați, ca încă înainte de esirea mugurelui, mai târziu până la finea lui Martie, să-și curățească pomii (arborii)

și tufișul din intravilane, maiere, vii, grădini de pomărit și alte grădini, de omidele stricătoare, de cuiburile (țesăturile) și ouăle de omide și strângându-le la un loc să le ardă, căci în caz contrar antistia opidană va ordonă curățirea pe speșele respectivului proprietar neglijent, care pe baza §-lui 95 al legii citate va fi pedepsit în bani până la 100 coroane.

Se observă, că arborii și tufele de pe marginea drumurilor din vii și din alte locuri, aceia sunt îndatorăți a le curăți de omide, a căror datorință este a griji de ținerea în stare bună a respectivului drum.

L u g o j, 3 Februarie 1904.

Marsovszky, primar.

P. P. 5 (3—1).

Cursul pieței Lugoj.

M a r f a	greutate	
	coroane	bani
Grâu prima calitate	90	18 40
de mijloc	85	18 —
Săcară prima calitate	80	14 20
de mijloc	75	13 60
Orz prima calitate	80	13 80
de mijloc	75	13 —
Ovăs prima calitate	45	12 80
de mijloc	40	12 20
Cucuruz prima calitate	85	16 60
de mijloc	85	16 40
nou	10	—
Făină 0.	75	30 40
prima	72	29 60
albă	70	28 80
brună	68	28 20
Orez	1-	48 —
Gris	80	36 —
Arpăcaș	70	48 —
Mazăre	90	48 —
Linte	85	56 —
Fasole	80	36 —
Mălaiu mărunț	70	36 —
Cartofi	—	10 —
Fân prima calitate	—	9 —
de mijloc	—	8 —
Paie	—	4 —
Stejar	—	6 20
Cărbuni de peatră	—	5 50
de Petroșeni	—	4 —
Oloiu de rapiață	—	96 —
Lumini de stearină	—	1 08
topite	—	84 —
Săpun	—	80 72
Carne de vită I. calitate	—	1 12
II.	—	04 —
Unsoare de porc	—	1 52
Sămânță de chimin	—	1 12
Sare, bucăți	—	22 —
Zăhar	—	87 —
Vin	—	80 —
Spirit I.	—	15 —
II.	—	14 —

Casă de vânzare în Lugoj.

Casa de sub nr-ul 80/660, strada Fagetului, e de vânzare din mână liberă.

A se adresa la d-na văduvă ANA ȘUBARIU.

Nr. 27 (4—3)

MAI NOU și mai INTERESANT!

Cu prima Februarie a. c. voui edă **pretul ourent** și în limba română. Fiind însă foarte bogat, cine voește a-l primi gratis este rugat să se adreseze până în 31 Ianuarie la subsemnata firmă, căci voiesc a mă orientă în câte mii de exemplare să-l tipăresc.

Cu distinsă stimă,
Importațiune de cafea, teă și fructe de sud.
Romulus Pascu, Fiume.
Nr. 12 (8—7)

„LUGOSANA“

institut de credit și economii societate pe acțiuni în Lugoj.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii ca societate pe acțiuni «LUGOȘANA» se convoacă la a

XVI-a adunare generală

care se va ține

în Lugoj, la 25 Faur st. n. 1905 înainte de amiază la 10^{1/2} oare în localitatea institutului.

Obiectele de pertractare:

1. Raportul direcțiunii despre agendele institutului pe anul 1904.
2. Raportul comitetului de supraveghiere.
3. Decidere asupra bilanțului.
4. Propunerea direcțiunii și decedere asupra întrebunțării profitului.
5. Alegerea a 2 membri în direcțiune și a unui membru în comitetul de supraveghiere.
6. Eventuale propuneri.
7. Esmiterea a 2 acționari pentru verificarea procesului verbal luat în adunarea generală.

P. T. Domnii acționari, cari voiesc a participa la adunare cu vot decisiv în persoană sau prin plenipotențiat, sunt rugați a-și depune acțiunile și eventual documentul de plenipotență, cel mult până la 24 Faur a. c. 12 oare a. m. la cassa institutului.

Lugoj, în 7 Februarie 1905.

Direcțiunea.

Nr. 34 (1-1)

CONTUL BILANȚULUI.

ACTIVA	CONTUL BILANȚULUI.		PASIVA		
	Cor.	fil.	Cor.	fil.	
Cassa în numărar	52410	11	Capital de acții	300000	—
Cassa de păstrare postală	785	78	Fond de rezervă general	45738·15	
Cambii de bancă	1542011·84		Fond de rezervă pentru dubioase	9270·78	
Cambii cu acoperire hipotecară	528571—	2070582	Fond de penziune al oficianților	17449·90	
Împrumut hipotecar		26339	Fond cultural	8000·29	80459
Realități		5529	Depuneri spre fructificare		1409582
Efecte		12923	Reescompt		447413
Mobilier	4115·01		Interese anticipate pro 1905		19467
după amortizare de 10%	411·51	3703	Dividende neridicate		678
Capital elocat la bănci streine		103618	Contribuție după interese la depuneri		3547
Interese de reescompt anticipate		3223	Creditori		17711
Diverse conturi debitoare și interese restante		32287	Profit curat pro 1904		39420
Anticipațiuni		6876			95
		2318280			2318280
		74			74

CONTUL PROFITULUI ȘI AL PERDERILOR.

PERDERI	CONTUL PROFITULUI ȘI AL PERDERILOR.		PROFIT		
	Cor.	fil.	Cor.	fil.	
Interese capitalizate și ridicate	71241·73		Venit transpus din anul 1903	559	13
Interese de reescompt	12863·81		Interese după cambii de bancă	128013·88	
Interese de conto curent	353·76	84459	Interese după cambii cu acoperire hipotecară	25564·03	
Contribuție erarială și comunală	11604·88		Interese după împrumut hipotecar	2538·20	
Contribuție de 10% după interese la depuneri	7124·16	18729	Interese dela efecte	332—	156448
Salare		15559	Venite dela realități		436
Marce de prezență		1192	Proviziune		2861
Recusite		1391	Interese după capitale elocate la diferite bănci		4013
Tipărituri		553			09
Competință de timbru		182			
Porto		1008			
Chirie		960			
10% amortizare din mobilier		411			
Spese de călătorie		38			
Anunțuri		410			
Profit curat pro 1904		39420			
		164317			164317
		49			49

Directorul executiv :

Dr. George Popoviciu m. p.

Lugoj, în 31 Decembrie 1904.

Pentru comptabilitate:

Vasilie Jurca m. p.

DIRECȚIUNEA:

Dr. Iacob Maior m. p.
Traian Barzu m. p.
Coriolan Birescu m. p.

Alexandru Maniu m. p.
George Crăciun m. p.
George Albulescu m. p.

Nicolae Ianculescu m. p.
George Iacobescu m. p.
Ion Cădariu mare m. p.

Constantin Popoviciu m. p.
Vasilie Nicolescu m. p.

COMITETUL DE SUPRAVEGHERE:

Subsemnatul comitet am examinat contul prezent al bilanțului precum și cel al profitului și al perderilor și confruntându-le cu registrele principale și auxiliare purtate în bună regulă, le-am găsit cu acelea în consonanță și exacte.

Titu Hațieg m. p.
președinte.

Lazar Lungu m. p.

Simeon Barbulescu m. p.

Ioan Muntean m. p.